

УДК 82.091: 821.161.2+821.111

DOI: 10.31471/2304-7402-2022-17(65)-209-218

АКТУАЛІЗАЦІЯ ПУБЛІЦИСТИКИ ІВАНА БАГРЯНОГО ТА ДЖОРДЖА ОРВЕЛЛА В КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

С. С. Кобута

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника;
м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57;
e-mail: svitlana.kobuta@pnu.edu.ua*

У статті визначено особливості авторського (письменницького) трактування національної свободи, патріотизму та націоналізму у конкретних історичних умовах. Порівнюється ставлення прозаїків до права боротьби поневолених народів за свою незалежність із урахуванням особливостей британського та українського світобачення у контексті даного питання. Акцент зроблено на особливостях реалізації національної свободи в умовах тоталітарного режиму та проблемі збереження національної ідентичності у тоталітарній державі, зокрема за умов підміни базових понять та маніпуляції інформацією. Особлива увага приділяється взаємозв'язку понять національна свобода та вільна людина, а також умовам їх реалізації. Визначаються спільні та відмінні риси інтерпретації Джорджем Орвеллом та Іваном Багряним національної свободи та чинників її обмеження. Окрема увага приділена актуалізації позицій авторів у контексті сучасної російської війни проти України. Діахронічне порівняння ідеології та методів сучасної російської держави із радянськими через призму публіцистики обох авторів доводить, що поточні події є систематичним втіленням імперіалістичної політики країни агресора, що називає себе «правонаступницею СРСР». Порівняльний аналіз есе Івана Багряного і Джорджда Орвелла дають змогу побачити, що багато проблем сучасності є відлунням чи продовженням тих проблем, котрі не знайшли свого вирішення у середині ХХ століття

Ключові слова: *типологічний підхід, порівняльний підхід, діакронія, національна свобода, патріотизм, націоналізм, імперіалізм, тоталітаризм, Іван Багряний, Джордж Орвелл.*

Вступ. Події, що розгортаються на території України від лютого 2022, змусили більшість цивілізованих країн звернути увагу на проблему українського державотворення, національного самовизначення та російський імперіалізм. Утім, кремлівські та пострадянські наративи настільки глибоко засіли у свідомості широкого загалу, що іноді реальність ви-

кликає когнітивний дисонанс чи банальне нерозуміння, що російське повномасштабне вторгнення є просто логічним продовженням послідовної імперської політики знищення українства. В контексті історично-політичної полеміки вважаємо за доцільне повернутися до публіцистики Івана Багряного та Джорджа Орвелла, двох визначних особистостей середини ХХ століття, котрі ще кілька десятиліть тому намагалися пролити світло на істину та пояснити важливість взаємозв'язку понять «національна свобода», «воля» і «гідність».

Мета та завдання. Основною метою статті є окреслення спільних та відмінних рис публіцистичних творів Івана Багряного та Джорджа Орвелла у контексті їхнього світогляду та особливостей інтерпретації базових понять і подій, пов'язаних із вираженням національної свободи людини, задля подальшої актуалізації матеріалу в контексті сучасної російсько-української війни. Основними завданнями є порівняння авторського сприйняття понять «націоналізм», «патріотизм» та «національна свобода», зіставний аналіз публіцистичних есе Івана Багряного та Джорджа Орвелла в синхронії, а також актуалізація висловлених письменниками ідей та інтерпретацій в діахронічному аспекті для виокремлення історичних аналогій.

Виклад основного матеріалу. Типологічне порівняння концепту національної свободи у творчості Джорджа Орвелла та Івана Багряного розглядалося у наших попередніх розвідках. Утім, варто нагадати, що обидва письменники присвятили окремі публіцистичні праці проясненню своїх позицій та інтерпретацій даного поняття. Практично одночасно, із різницею усього в рік, Джордж Орвелл опублікував "Записки про націоналізм" (1945), де висловив ідеї, відгуки яких знаходимо і в інших його есе, як от "Лев та Єдиноріг", "Північ і Південь", "Значення саботажу", "Джеймс Бернхем та революція управління", "Маракеш", а Іван Багрянний написав статтю "Національна ідея і "націоналізм" (1946), основні постулати якої тісно пов'язані іншими його творами: "Чуєш, світе?", "2*2=4", "На новий шлях", "Для чого створено УРДП?", "Чад імперії", "Істерика російського фашизму", "Хто ж могутній заборонить?", "До питань стратегії й тактики нашої визвольної боротьби" та ін.

Джордж Орвелл аналізує націоналізм у порівнянні із патріотизмом, який визначає як відданість певному місцю чи способу життя. Патріотизм за своєю суттю спрямований на захист як у військовому, так і в культурному аспектах, тоді як основою націоналізму є *"забезпечення більших сил і престижу НЕ для себе, а для нації чи іншої організації, у котрій він вирішив утопити свою індивідуальність"* [5]¹. При цьому "націоналізм" Джордж Орвелл використовує за відсутністю кращого поняття, адже воно у його розумінні не обов'язково означає *"лояльність до уряду"*

¹ Тут і далі переклад з англійської наш. – С. К.

чи країни, не кажучи вже про ВЛАСНУ КРАЇНУ, і навіть не доконче необхідно, щоб речі з ним пов'язані справді існували", тобто у широкому сенсі може включати і комунізм, політичний католицизм, сіонізм, антисемітизм, троцькізм чи пацифізм [5]. Відповідно, для Джорджа Орвелла поняття національної свободи існує у вимірі "даного" та невід'ємного, адже він ніколи не стикався із гострою необхідністю захисту англійської незалежності від агресивного загарбника. У цьому його розуміння націоналізму, а отже і національної свободи, різниться від багряннівського. Там, де український письменник пише про національну свободу та національне самоствердження, для британця достатнім є лише останнє, замасковане під патріотизм. У есе "Лев та єдиноріг" автор зазначає, що: *"Неможливо побачити сучасний світ таким, яким він є без усвідомлення неймовірної сили патріотизму та національної лояльності... як ПОЗИТИВНА сила з ним нема нічого іншого до порівняння"* [8]. Джордж Орвелл прекрасно усвідомлює важливість національної свободи для кожного індивіда, адже саме набір тих чи інших нацхарактеристик робить його собою: *"Добра чи погана, вона твоя, і ти належиш їй, і доки ти живий, ти не позбудишся ознак, даних нею"* [8]. Таким чином, питання національної свободи, волі та патріотизму сприймаються Джорджем Орвеллом, як щось само собою зрозуміле, але безумовно цінне. Саме цей факт дозволяє публіцисту тверезо оцінювати історико-політичні процеси, що відбуваються у світі, і зокрема в СРСР.

За Джорджем Орвеллом, британці *"безсумнівно належать до суспільства, котре керується мечем, але цей меч ніколи не повинен бути вийнятий з піхов"* [8]. Ця цитата доволі яскраво характеризує сучасну позицію Великої Британії, котра безумовно підтримує боротьбу українців за свій суверенітет, але не дозволяє собі стати активною стороною конфлікту. Більше того, як зазначав Орвелл ще в середині минулого століття, пересічний британець не в стані повноцінно зрозуміти глибину національного протистояння між українством та російським шовінізмом, адже він живе у світі ліберальної демократії, де ніхто не зазіхає на його право самовизначення, а отже: *"Все, що вона [людина] читає про країни типу СРСР, автоматично перекладається на британські мірки"* [6, р.118].

У передмові до українського видання «Ферми тварин» британець привертає увагу до ще однієї серйозної проблеми – кремлівської пропаганди та небажання цивілізованого світі критично до неї ставитись: *"Події в Росії та будь-якому іншому місці оцінюються за різними стандартами... вважалось абсолютно закономірним доводити до відома громадськості інформацію про голод в Індії та одночасно приховувати те, що відбувається в Україні"* [6, р.108]. Таким чином, Джордж Орвелл демонструє, що проблема національної свободи гостро постає лише для

тих, хто за неї бореться або кому вона заважає. Для країн, чия національна ситуація стабільна, це питання далеко не найактуальніше.

Для Івана Багряного потреба у реалізації національної свободи є фундаментальною. Він "дебютував" на міжнародній арені у 1946 році з памфлетом "Чому я не хочу вертатись до СРСР?". Інший варіант назви цього твору – "Чому я не хочу вертатись на "родіну"?". Калька з російської використана недарма і прямо вказує на цілеспрямоване знищення всього українського, зокрема мови і культури. Ще в 1946 Іван Багряний визначив корінь проблеми: *"Для європейців і для громадян всіх частин світу (крім СРСР) дивно й незрозуміло, як-то може людина утікати від своєї Вітчизни... Для нас слово «Вітчизна» також наповнене святим змістом ... Але не сталінська «родіна»"* [2, с.4-5]. Як зауважує І.Дзюба, це був докір західній громадськості [1, с.7], яка не бачила різниці між державою та нацією. У Доповіді на II з'їзді УРДП письменник заявляв, що внутрішня політика СРСР є де-факто практикою колонізації [Доповідь на II з'їзді УРДП, с.94], а основною проблемою є не «творення нового народу», а тотальна русифікація як результат насильницької асиміляції [Національне питання в "Програмі КПРС", 1. с.720]. У есе «Під подвійним пресом» читаємо: *"процес денационалізації, прикритий плащиком "інтернаціоналізму" та гаслом єдності "інтересів пролетаріату", є звичайнісінькою брутальною, безоглядною русифікацією"* [Під подвійним пресом, 1, с.693], що проявляється на всіх рівнях: від державного до місцевого. Однак, саме цей аспект світова спільнота вибрала ігнорувати. Причину такої слабкої реакції на підтримку українського руху Іван Багряний теж безпомилково визначає: *"Світ має інтерес до Росії, бо вона для нього існує довгі століття. Україна ж для світу не існує. І не існуватиме доти, доки єдиною могутньою акцією сама не заявить себе належно – ділом"* [До питань стратегії й тактики нашої визвольної боротьби, 1, с.125]. Правдивість слів українського публіциста та письменника знаходить своє підтвердження саме сьогодні. Кількамісячний опір української держави аж тепер змушує частину світових лідерів почати задумуватись над тим, що Україна – не продовження російського режиму і не її сировинний придаток.

При цьому окремою проблемою у публіцистиці автора постає реакція радянського (читаємо російського) режиму на відцентристські рухи в самому союзі: *"всі народи мають право боротися за свободу і людські права, крім тих людей і цілих народів, яких ми [СРСР] уярмили, чи то пак "ощасливили"... й ніхто не сміє їм допомагати"* [Що здекларувала "декларация"?, 1, с.569]. З часу розпаду СРСР думка Кремля не змінилася. Вони і далі «рятують», «несуть мир» та «ощаслиблюють» країни, котрим вдалося здобути своє право на самовизначення.

У контексті сучасних гасел, котрими прикривається країна-агресор, особливо цікавою є реакція Івана Багряного на збройне придушення по-

встання в Угорщині в 1956 році: *"в Угорщині боролися за свободу не якісь там "фашисти", а угорський трудовий народ.. І це їх – угорських трудящих – давлено танками, розстрілювано "гуманістичними" радянськими кулеметами, вішано на московському мотуззі. І боролись ті трудящі за свої людські елементарні права та за національну свободу та незалежність. Вони боролись за ті самі ідеї, за які боремося й ми"* [Велике здемаскування малих шахраїв, 1, с.528]. Як можна побачити, автор використовує термінологію та згадує про методи, що не змінилася й донині. При цьому, він зазначає, що, на відміну від української, угорська нація визнана давно і не потребує чіткої згоди для підтвердження права на національне самоствердження. Як і в середині ХХ століття, правонаступниця СРСР керується «колоніальною» логікою союзу: *"ліпше компрометація й утрата якоїсь там поваги в світі і стягти на себе гнів усіх людей .. аніж допустити, щоб воля народів до свободи розгорілась в могутнє полум'я, в яким напевне загине імперія й вони, її будівничі"* [Поворотний пункт історії, 1, с.524]. Колись СРСР ладен був пожертвувати людьми та репутацією на міжнародній арені, але не допустити найменшої можливості внутрішньополітичного розколу, сьогодні бачимо аналогічну ситуацію.

На думку Івана Багряного, причиною такої поведінки як у внутрішній, так і зовнішній політиці, є те, що *"в комуністичних заправил є різні поняття націоналізму - на експорт і для себе"* [Що ж здекларувала "декларация"?, 1, с.566]. На зовнішньополітичному рівні радянська влада формально визнає права поневолених народів: *"Національно-визвольні рухи в демократичному світі, чи то пак "капіталістичному", автори декларації трактують як явище прогресивне, величне, могутнє і святе"* [Що ж здекларувала "декларация"?, 1, с.566]. У той же час внутрішньополітична офіційна доктрина трактує націоналізм винятково як: *"шовінізм, національну обмеженість, антипролетарське та антикомуністичне явище"* [Національне питання в "Програмі КПРС", 1, с.720], і саме так його подавала радянська, а тепер і сучасна російська пропаганда, не помічаючи власного шовінізму. Більше того, задекларована *"формула більшовиків щодо національної культури неросійських народів: «Національна формою, соціалістична змістом». У практиці ж означає – національна формою, російська змістом"* [Про свободу слова, совісті і преси, 1, с.296]. Письменник акцентує на тому, що подібна партійна лінія є проявом російського шовінізму та імперіалізму, відголоски яких бачимо і понині. Відповідно, більшовики трактували будь-який прояв патріотизму чи національного самоствердження як вияв крайнього націоналізму, адже саме національна приналежність могла стати об'єднуючим чинником: *"всіх тих "націоналів", які сміють любити свій народ і свою культуру і протиставля(ють) російській культурі, які не люблять російську окупацію, – це налічка "шовінізм", "шовініст", ставлячи таким чином*

це поняття з ніг на голову" [Шовінізм, 1, с.647]. В умовах Радянського Союзу ярлик націоналіста, шовініста, а згодом і фашиста став використовуватись на заміну патріотизму. З часу розпаду СРСР в країні- правонаступниці мало що змінилося, сучасна російська національна ідеологія – це двоякість націоналізму: якщо він проросійський – то хороший, а інших випадках радикальний, «фашистський» і т.д.

Щодо участі демократичного світу у проблемі розв'язання українського національного питання, то позиція Івана Багряного залишалася двоякою. З одного боку, він сподівається на реальну підтримку українського визвольного руху, як і ряду інших національних визвольних рухів ззовні. З іншого боку – він усвідомлює, що на відверту політичну, економічну та збройну підтримку розраховувати не варто через ряд об'єктивних причин. При цьому, як він вважає, виражає позицію більшості українського населення: *"Боротьба віри зі зневірою є характерним явищем у настроях української людини. Віри в Захід із зневірою в нього ж"* [Під подвійним пресом, 1, с.694]. Іван Багряний, що пильно спостерігав за геополітичною ситуацією у світі, за діяльністю СРСР та бездіяльністю світової спільноти, дійшов до висновку, що у питанні національного самовизначення поневолених народів годі чекати на підтримку ззовні, адже більшість країн ведуть надто обережну політику: *"як назвати поведінку цілої ООН в питанні безперервної політики радянського хрущовського уряду - політики шантажу, морального й фізичного терору, погроз, убивання прем'єрів і непрем'єрів? Хіба що злочинним боягузством.."* [Щоб не сказати більше, 1, с.692]. Навіть більше, Іван Багряний наголошує, що позиція нейтралітету, зайнята щодо агресора, трактується як мовчазна підтримка його дій: *"нейтралітет в боротьбі з більшовизмом – це є пасивний вияв об'єктивної солідарності з більшовизмом, а не з тим, хто проти нього виступає"* [Як українці програли процес Кравченка, 1, с.150].

У відсутності адекватної реакції західного світу на недемократичні процеси у СРСР Іван Багряний вбачав відсутність базового розуміння світом того, що справді відбувається у союзі. У цьому питанні він на диво органічно погоджувався із Джорджем Орвеллом, вважаючи, що *"вільний світ" є такий наївний і благодушний! А наївний і благодушний, мабуть, тому, що він занадто вільний. І тому він так легко вірить у переродження царства лютої неволі у царство добра і демократії*" [Дешевим коштом, 1, с.730]. Відповідно, на повну підтримку світу звільнений народ може претендувати лише після успішного завершення боротьби, але не в її процесі: *"Визнається хіба лише та свобода, що сам народ її здобуде"* [Героїка і бізнес, 1, с.521].

У рамках курсу на денационалізацію особливою проблемою Іван Багряний вважає наступ на українську культуру, зокрема мову, що є найбільшим чинником русифікації українського населення, процес, пло-

ди якого ми пожинаємо у сьогоднішні. Він старанно намагався розвіяти міф про єдність українського та російського народів, їх національну та, особливо, культурну однорідність. Зокрема, будучи запрошеним гостем на британському радіо "Бі-бі-сі", він піднімає проблему ведення передач автентичною мовою для українського населення: *"на Україні не всі розуміють російську мову. А вже зовсім не всі її люблять"* [Розмова в Бі-бі-сі, 1, с.358]. Іван Багряний також наголошує на тому, що саме мова є однією із диференційних рис однієї нації від іншої, а отже український народ має право на спілкування українською мовою, навіть якщо відсоток розуміння та знання спорідненої з нею російської є високим. Він також намагається показати справжнє ставлення українського населення до мовного питання, котре містить у собі не лише національний, побутовий, але й політичний аспект. Для письменника насадження російської мови є своєрідним насильством над нацією, а витіснення української мови – свідомий крок влади, спрямований на порушення національної свободи народу, тому українське населення і не налаштоване сприймати подібні процеси позитивно: *"дуже велика частина не любить цієї мови. І не тому, що українське населення настроєне націоналістично чи шовіністично. А ось чому: по-перше – російська мова чужа для українського населення... По-друге, .. це мова ворога, мова колонізатора, це "панська" мова.."* [Розмова в Бі-бі-сі, 1, с.358]. У сучасних реаліях слова Івана Багряного звучать ще актуальніше, адже досить часто мова стає засобом ідентифікації у площині «свій-чужий», коли йдеться не лише про духовне виживання, але й фізичне.

Навіть більше, Іван Багряний звертає увагу на те, що український патріотизм як в історичній перспективі, так і в активній боротьбі, не може розглядатися з точки зору націоналізму чи шовінізму, адже обидва поняття передбачають домінування однієї нації над іншими, зверхнє ставлення до них, що абсолютно неможливо в умовах національного, політичного, соціального та культурного зазіхання на існування нації: *"Ніколи поневоленій нації, що бореться за свою незалежність і свободу, не можна закинути шовінізму. Як не можна обвинувачувати в шовінізмі італійських карбонаріїв, принаймні, нікому в світі таке обвинувачення і досі не могло прийти в голову"* [Відповідь ворогам великим і ворогам манюньким, 1, с.209]. В контексті сьогоднішнього російська пропаганда, підтримана недалекокими лібералами, також намагається спекулювати на темах націоналізму, фашизму та мовної дискримінації, зображаючи жертву як агресора і навпаки. Адже, як каже Іван Багряний, *"політика Москви тримати Україну й інші народи ССРСР в московському ярмі, в тяжкій колоніальній залежності."* [Звернення голови Української національної ради до всіх українців в ССРСР з нагоди 22 січня через Радіо-Рим, 1, с.624]

Як зазначає Іван Багряний, результатом внутрішньої політики СРСР для України зокрема стали масові репресії проти всіх інакомислячих, які намагались ідентифікувати себе із українською нацією в тоталітарних умовах: "*... розстріляно й знищено іншими засобами насильства буквально мільйони людей саме за стремління до національного самовиявлення*" [Про свободу слова, совісті і преси за залізною заслоною, 1, с.296]. Одним із чинників процесу денационалізації виступає свідоме винищення інтелігенції. Таким чином радянська влада досягає кількох поставлених цілей: знищує мислячий авангард нації, деморалізує та залякує основну масу населення: "*Ця система терору була не тільки системою терору фізичного, а й (і це найголовніше!) системою терору духовного*". [Над труною тирана, 1, с.354].

У результаті частина радянського населення втратила свій глибокий зв'язок із народними витоками. Постійний духовний та фізичний гніт у комбінації із залякуваннями та пропагандою вилився у національно здеформовану масу людей, яку Іван Багряний порівнює із заангажованим, нездатним самостійно мислити, але ідеологічно відданим та фанатично працьовитим персонажем Джорджа Орвелла: "*35 років сталінської уніфікації і тресування людини зробили своє діло. Люди обернулись або в вірних слуг, яничарів комунізму, або в безвольних рабів, не здібних до жодної організації, до жодного нелояльного відруху. Як той кінь з Орвелового "Колгоспу тварин".*" [Чи можлива революція в СРСР? 1, с.334].

Висновки. Таким чином, повернення до публіцистики Івана Багряного та Джорджа Орвелла дає змогу не лише окреслити ряд невирішених проблем у контексті сучасної військової агресії Росії проти України, але й відстежити певні паралелі у поведінці основних акторів. Діахронічне порівняння ідеології та методів сучасної російської держави із радянськими через призму публіцистики обох авторів доводить, що поточні події є систематичним втіленням імперіалістичної політики країни агресора, що називає себе правонаступницею СРСР. Аналіз публіцистики Джорджа Орвелла дає змогу провести чіткі паралелі із реакцією світової спільноти на сучасні події, актуалізуючи поняття «право на національне самовизначення», «свобода», «націоналізм» та «патріотизм», а також демонструючи, що різниця у їх історичному сприйнятті та національному трактуванні залишає простір для маніпуляцій та підміни понять.

У загальній перспективі у публіцистиці Джорджа Орвелла проблема націоналізму та національної свободи пов'язана насамперед із поняттям загальної свободи людини. Він розглядає національну свободу передусім як невід'ємне право кожного народу, як даність. У той же час у публіцистиці Івана Багряного вона є основою, від котрої відштовхуються решта прав і свобод кожного народу, як от політичні, соціальні та економічні. Саме тому в своїх публіцистичних творах український автор

апелює до низки питань, які бумерангом повертаються до проблеми боротьби із тоталітарним режимом, метою якого довгий час було знищення усього українського та національно забарвленого. Критика та виступи Івана Багряного дають змогу побачити, що мовне питання, проблема кризи національної ідентичності, існування історичних неточностей, що потребують виправлення та проблема інертності демократичного світу є лише відлунням чи логічним продовженням цілої низки проблем, котрі не знайшли свого вирішення у середині ХХ століття.

Література

1. Багрянний І. Публіцистика: Доп., 1, с., памфлети, рефлексії, есе. Друге виданн. Упоряд. О.Коновал; Передмова І.Дзюби; Післямова Г.Костюка. – К.: Смолоскип, 2006. – 856 л, с.
2. Багрянний І. Чому я не хочу вертатись до ССРСР? Накладом Комітету українців Канади, Вінніпег, Манітоба. – 1946. – 42 л, с.
3. Дзюба І. Бронєбійна публіцистика. Іван Багрянний. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/uk/library/books/bronebiyna-publicistika-ivan-bagryaniy>
4. Orwell G. North and South. Politics and Letters. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://orwell.ru/index>
5. Orwell G. Notes on Nationalism. Politics and Letters. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://orwell.ru/index>
6. Orwell's Preface to the Ukrainian Edition of Animal Farm/ Orwell George Animal Farm. A Fairy Story. - London: Penguin Classics, 2000. 124p. P.114-120
7. Orwell G. Spilling the Spanish Beans. Politics and Letters [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://orwell.ru/index>
8. Orwell G. The Lion and Unicorn [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://orwell.ru/index>

REVISITING PUBLICISTIC WORKS OF IVAN BAGRJANYI AND GEORGE ORWELL IN THE CONTEXT OF THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR

S. S. Kobuta

*Vasyl Stefanyk Precarpathian National University;
76000, Ivano-Frankivsk, Shevchenko St., 57;
e-mail: svitlana.kobuta@pnu.edu.ua*

The article dwells on the peculiarities of the authors' understanding of the national liberty in the definite historical circumstances. The aim of the paper is to provide the comparative analysis of the critical essays of Ivan

Barhriany and George Orwell that would reflect the similarities and differences of the authors' worldviews in the framework of totalitarianism and Soviet foreign and internal policies of the mid-XX century. The article argues that the historical and contextual background of the essays in question bring their ideas forward into the beginning of the XXI century and provide explanation to a number of events unfolding in Ukraine and the world right now.

The paper compares the authors' vision of "nationalism", "patriotism", and "national liberty" in the context of the writers' consecutive background, mainly the colonial British upbringing of George Orwell versus the struggling for national recognition Ukrainian background of Ivan Bahriany. In particular, the paper focuses on the authors' interpretations of the rights of the dependent nations to fight for their freedom. It observes the characteristics of the democratic world reaction on the liberation processes in the USSR provided by George Orwell and Ivan Bahriany along with focusing on the imperial nature of the USSR domestic policy. The emphasis is made on the peculiarities of the national liberty realization in the totalitarian regime and on the problem of the national identity preservation in the totalitarian state, especially in the context of the manipulation of facts and terminology substitutions as in "patriotism" vs "nationalism" vs "fascism", "national assimilation" vs "national extermination". The article defines similarities and differences in the George Orwell and Ivan Bahriany's interpretation of the national liberty and its limitation factors in the given historical circumstances. At the same time, it brings forward certain analogies with the current events taking place in the context of the on-going Russian war against Ukraine.

Keywords: *typological approach, comparative approach, diachronic study, national liberty, nationalism, patriotism, imperialism, Ivan Bahriany, George Orwell, totalitarianism.*